

De ijsvogel

Leerlingen werkboek

De ijsvogel

Hoe ziet de ijsvogel eruit?

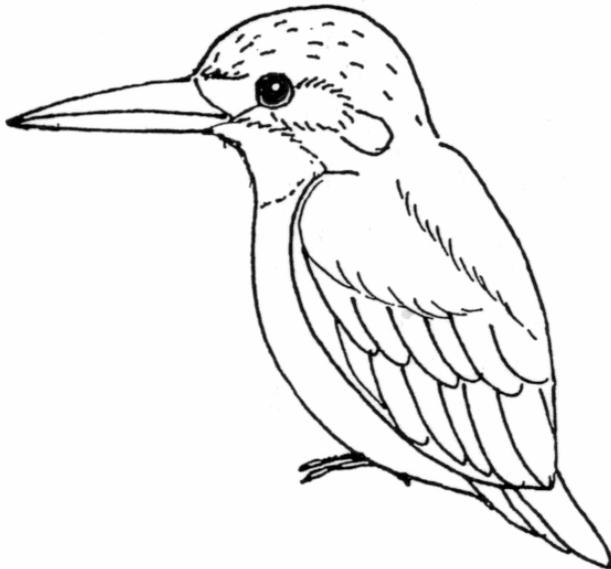
Veel mensen vinden de ijsvogel de mooiste vogel die er bestaat. Hij heeft een blauwe rug. Zijn borst is oranje. Zijn keel is wit. Rond zijn oog zit oranje en wit. Als je het geluk hebt dat je hem ziet, is het vaak maar heel kort. Zijn blauwe veren kleuren heel mooi in het zonlicht.

De ijsvogel heeft maar een kort staartje en een lange snavel.

De snavel van het mannetje is zwart. De snavel van het vrouwtje is aan de onderkant oranje.

Opdracht 1

Kleur de ijsvogel, gebruik zwart, oranje en blauw

Waar leeft de ijsvogel?

Ijsvogels houden van vis. Je kunt ze zien vliegen langs beekjes en riviertjes. Soms zitten ze ook bij een vijver. De ijsvogel zit graag op een tak die boven het water hangt. Zo kan hij kijken of er een visje langskomt. Het water in de beek moet wel helder zijn, zodat de ijsvogel de vissen goed kan zien.

Als de rivier 's winters bevroest kan hij geen vis meer vangen. Hij moet dan op zoek naar water dat niet bevroren is. Ze trekken dan naar de kust, omdat het daar vaak minder hard vriest. Als het 's winters heel hard vriest en veel rivieren ook dicht vriezen, sterven er veel ijsvogels. De ijsvogel heet ijs-vogel maar hij kan dus helemaal niet zo goed tegen de kou!

Waarom heet de ijsvogel ijs-vogel?

Men weet niet zeker waarom de ijsvogel ijs-vogel heet. Een ding is zeker: een ijsvogel houdt niet van ijs, want dan kan hij niet vissen!

Als het hard gaat vriezen, zoeken de ijsvogels naar open water. Vroeger kon je meerdere ijsvogels bij een wak zien vissen. Mensen zagen de ijsvogel dus vaak in de winter. Misschien dat hij daarom zo heet. Andere mensen denken dat de naam komt van de Germanen. De Germanen noemden de vogel Eisenvogel, dat betekent ijzeren vogel. Als een ijsvogel in het zonlicht vliegt, lijkt zijn blauwe rug wel van glimmend ijzer.

Wat de ijsvogel eet

De ijsvogel eet kleine visjes zoals stekelbaarsjes en voorntjes. Vaak zit hij op een tak die over het water hangt. Als hij een visje ziet, dan stort hij zich loodrecht in het water. Hij pakt de vis met zijn snavel en vliegt terug naar de plek waar hij zat. Daar slaat hij het visje dood tegen een tak. Daarna eet hij de vis in een keer op. Hij zorgt er wel voor dat hij eerst de kop naar binnen laat gaan. Een stekelbaarsje heeft stekels. Als hij eerst de staart naar binnen zou laten gaan, zou het visje in zijn keel blijven hangen. Slim hè? Ijsvogels bidden ook boven het water. Ze hangen dan op een plek in de lucht en bewegen alleen hun vleugels, net een helikopter. Als ze een visje zien, duiken ze in het water. De ijsvogel eet ook insecten die hij bij het water vindt.

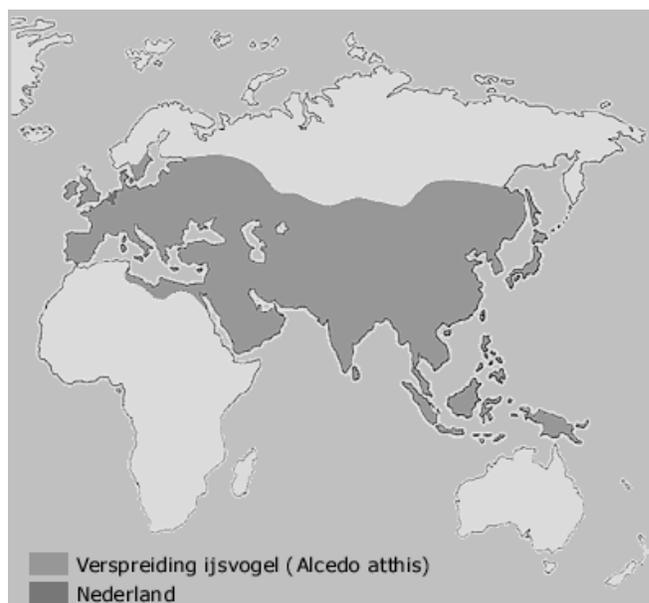

Waar komt de ijsvogel voor?

De ijsvogel komt in bijna heel Europa en Zuid-Azie voor, tot in Japan. Ook komt hij in Noord Afrika voor. Van de 86 soorten komt er in Europa maar één soort voor.

Opdracht 2

Zet een rode stip in Nederland
In het grijze deel komt de ijsvogel voor. Kleur dat groen.

Voortplanting

De ijsvogel maakt zijn nest in een steile oever. Hij graaft met zijn pootjes een holletje in de kant. Deze gang is soms wel een meter lang! Het mannetje en het vrouwtje graven deze gang samen. Als de gang nog niet af is, kan de ijsvogel niet keren in dit gangetje. Hij loopt dus al gravend achteruit om het zand naar buiten te gooien. Dat zand gooit hij met zijn staartje uit de gang. Aan het eind van de gang graven ze een soort kamertje. In dat kamertje legt de ijsvogel 6 tot 8 eieren.

Na drie weken komen de eieren uit. De jonge ijsvogels worden gevoerd door hun ouders. Eerst krijgen ze kleine visjes. Maar al snel krijgen ze ook grotere visjes. Soms zelfs zo groot, dat ze de vis niet eens in een keer naar binnen kunnen slikken!

Na 3 tot 4 weken vliegen de jongen uit. De ouders voeren ze dan nog maar een paar dagen. Daarna moeten ze voor zichzelf zorgen.

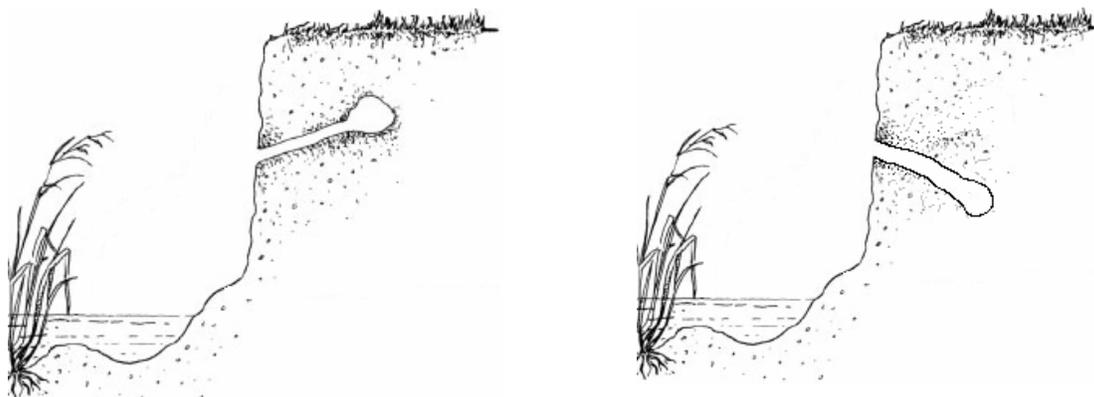
De ijsvogel broedt in maart. Je kunt dus in april jonge ijsvogels zien. Een ijsvogel broedt meestal twee keer per jaar, soms drie keer.

Opdracht 3

Welke nestgang is goed? Kleur dat plaatje

Tip: denk aan regen!

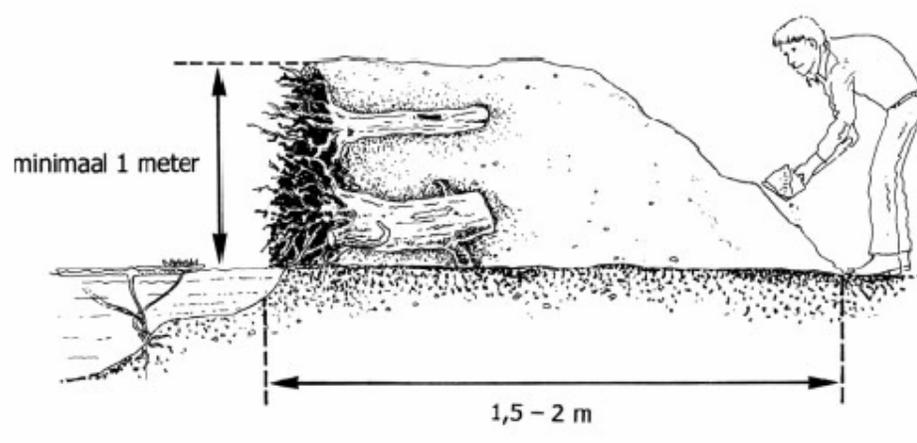
Welk gevaar loopt de ijsvogel?

Ijsvogels broeden in steile oevers. Ze graven daar een gangetje in. Die gang mag niet kapot worden gemaakt. Als de ijsvogel broedt en zijn gangetje wordt kapot gemaakt, komen de eitjes niet meer uit. De ijsvogel durft dan niet meer terug te komen. Deze gangetjes worden wel eens per ongeluk kapot gemaakt door mensen. Denk maar eens aan gravende honden of spelende kinderen. Ook mensen in een kano of een boot verstoren wel eens een nest.

Er zijn ook ijsvogels die tegen ruiten vliegen. Ze zien het glas niet en vliegen er zomaar tegen aan. Er zijn stickers die je op ruiten kunt plakken, zodat de vogels de ruit wel zien.
Ook worden er vogels dood gereden door auto's.

Wat doen de vogelwerkgroepen voor ijsvogels?

Mensen van de vogelwerkgroep leggen wandjes aan voor de ijsvogel. In die wandjes kan de ijsvogel een gang graven.
Eerst worden twee heel grote boomstronken neergelegd. Daarover komt heel veel zand. Deze wandjes worden aangelegd bij mensen die een heel grote vijver hebben. Deze mensen vinden ijsvogels erg leuk. En ze letten goed op dat niemand het gangetje van de ijsvogel kapot maakt!

Kijktip

Ijsvogels komen langs beekjes voor met helder water en veel visjes. Als je veel geluk hebt, kun je er een zien. Maar je moet wel heel goed opletten!

In Neede vliegt de ijsvogel wel eens langs Het Laantje van Oosterhout en langs het fietspad 'De oude spoorbaan'.

In Eibergen vliegt de ijsvogel wel eens langs de Oude Berkelarm, bij de watermolen.

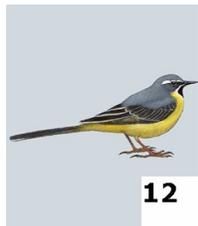
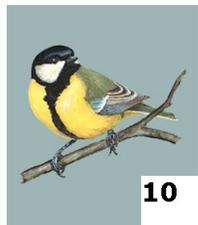
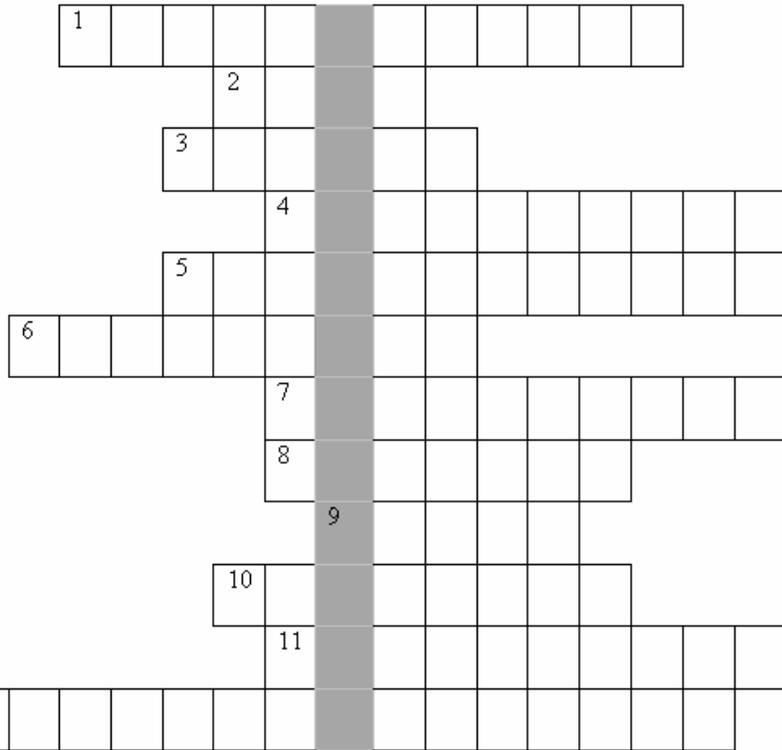
In Ruurlo vliegt de ijsvogel nog wel eens langs de Baakse Beek, bij Huize Ruurlo.

In Borculo zie je hem misschien langs de Groenlose Slinge, bij de Lebbebrugge of Beekvliet. Bij de Lebbebrugge laten ze de Groenlose Slinge weer kronkelen door het bos, een mooie plek voor een ijsvogel! Ook kun je hem wel eens zien bij de loods van de berkelzomp.

Puzzel

Kies uit:

Grote gele kwikstaart – gaai – merel – lijster – roodborst – blauwe reiger
 – boerenzwaluw – boomklever – huiszwaluw – pimpelmees – koolmees –
 ijsvogel

Wat lees je boven naar beneden?
